

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Lietu apstrāde tiešsalstē un elektroniskā sazīņa ar tiesām
Lietu apstrāde tiešsalstē un elektroniskā sazīņa ar tiesām

Portugalija

1 Ar galima teismo procesą pradėti internetu?

Taip, Portugalijoje galima pareikšti ieškinį internetu ir tam yra sukurtos specialios IT programos: *Citius* (teismų veiklos palaikymo IT platforma) ir Apyrašo proceso valdymo platforma.

Daugiau informacijos apie minėtąsias platformas galima rasti per šias nuorodas:

<https://www.citius.mj.pt/portal/default.aspx>

<https://www.inventarios.pt/>

2 Jeigu taip, kokių rūšių bylose ieškinį galima pareikšti internetu? Ar yra bylų, kuriose ieškinį galima pareikšti tik internetu?

Citius

Dabar visos teisminės bylos, t. y. pagrindinės bylos, laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūros, papildomos bylos, asmeninių teismo pranešimų procedūros ir visi kiti tiek sujungti, tiek atskiri procesai, įskaitant apeliacinius procesus, **paprastai yra elektroniniai ir jie tvarkomi platformoje *Citius*** (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 1 straipsnis).

Teisimuose iškeltose bylose platforma *Citius* sudaro galimybę inicijuoti ir tvarkyti:

- civilinius ieškinius dėl pripažinimo, laikinųjų apsaugos priemonių taikymą ir asmeninius teismo pranešimus, išskyrus bylas dėl vaiko apsaugos ir baudžiamosiose bylose pareikštus civilinius ieškinius dėl nuostolių atlyginimo arba jose atliekamas vykdymo procedūras civilinio proceso tvarka;
- civilines vykdomąsias bylas ir visas papildomas bylas, susietas su vykdymo procesu (tokiu atveju vykdymo procesas turėtų vykti ir visi esminiais laikomi dokumentai turėtų būti atspausdinti tik kai teismas gauna prašymą arba informacijos dėl būtinybės jam įsikišti).

Tos pačios nuostatos taikomos ir mokėjimo įsakymo procedūrai. Žr. atitinkamą informacijos suvestinę.

Apyrašo proceso valdymo platforma

Kai notarui pateikiamas prašymas dėl apyrašo proceso, kiek įmanoma, visi prieštaravimai turi būti pareikšti ir vėlesni veiksmai turi būti atlikti per Apyrašo proceso valdymo platformą (Notarinio apyrašo teisinės sistemos, paskelbtos 2019 m. rugsėjo 13 d. Įstatymo Nr. 117/2019 priede, 2 straipsnio 2 dalis).

3 Ar ši paslauga visuomet prieinama (t. y. visą parą, 7 dienas per savaitę), ar ja galima pasinaudoti tik konkrečiomis valandomis? Jeigu taip, kokiomis valandomis?

Aprašytos paslaugos teikiamos 24 valandas per parą, 7 dienas per savaitę (nebent neveikia serveris).

4 Ar ieškinio turinys turėtų būti pateikiamas tam tikru formatu?

Citius

Rašytiniai pareiškimai turėtų būti teikiami užpildant atsakyme į 1 klausimą minėtame tinklalapyje pateiktas formas ir prie jų turėtų būti pridėta:

- rinkmenos su kita teisės aktuose nurodyta reikalaujama informacija, pareiškimo materialusis turinys ir kita informacija, kuri, teisinio atstovo manymu, yra svarbi, tačiau negali būti įtraukta į jokią kitą formos laukelį (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 6 straipsnio 1 dalies a punktas);
- atsižvelgiant į konkretų atvejį – dokumentai, kurie turi būti pateikti kartu su pareiškimu (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 6 straipsnio 1 dalies b punktas).

Kai pareiškimai ir dokumentai pateikiami tokiu būdu, jie turi būti platformoje *Citius* pasirašyti skaitmeniniu būdu naudojant elektroninio parašo sertifikatą, kuris nepertraukiamai garantuoja pasirašiusio asmens profesionalų statusą (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 6 straipsnio 3 dalis).

Rinkmenos ir dokumentai turi būti *portatyvaus dokumento formato* (.pdf), pageidautina PDF/A versijos, ir, kai teikiami rašytiniai dokumentai, jų turinyje turi būti galima atlikti paiešką (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 8 straipsnio a punktas).

Mokėjimo įsakymo procedūroje naudojamos rinkmenos turėtų būti .xml (*angl. extensive markup language*) formato, kurio specifikacija pateikta adresu

<https://www.citius.mj.pt/portal/consultas/injuncoes/injunformato.aspx>

Apyrašo proceso valdymo platforma

Prašymą pradėti apyrašo procesą gali pateikti:

- suireresuotoji šalis arba teisinis atstovas – užpildydamas platformoje pateiktą prašymo pradėti apyrašo procesą elektroninę formą ir nustatyta tvarka bei pagal pateiktus nurodymus pridėdamas susijusius dokumentus (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 5 straipsnio 1 dalies a punktas);
- suireresuotoji šalis notaro biure popierine forma – pateikdama ankstesniame straipsnyje nurodytą prašymo dėl apyrašo formą kartu su atitinkamais dokumentais (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 5 straipsnio 1 dalies b punktas).

Šia interneto svetaine galima naudotis su elektroniniu sertifikatu toliau nurodyta tvarka:

- piliečiams – per elektroninį sertifikatą, įdiegtą į jų asmens tapatybės kortelę (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 2 straipsnio 4 dalies a punktas);
- advokatams – per elektroninį sertifikatą, patvirtinantį jų profesinį statusą (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 2 straipsnio 4 dalies b punktas).

5 Kaip užtikrinama duomenų perdavimo ir laikymo apsauga?

Asmens duomenys, kuriuos teismai renka vykdydami teisines funkcijas, tvarkomi *Citius* IT platformoje, kurią sukūrė ir valdo **Teisminių paslaugų finansų ir turto valdymo institutas** (port. *Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça, I.P.*) (toliau – „IGFEJ, I.P.“), kuris yra pavaldus Teisingumo ministerijai ir veikia kaip aukščiausios įstaigos teisinėje sistemoje, t. y. Aukščiausiosios teismų tarybos (port. *Conselho Superior da Magistratura*), tvarkytojas (pagal Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) 4, 8 ir 28 straipsnius).

Reikalaujama, kad „IGFEJ, I.P.“ būtinai įgyvendintų visas tinkamas technines ir organizacines priemones, siekdamas užtikrinti, kad duomenys būtų tvarkomi pagal reglamentą ir kad būtų apsaugotos duomenų subjektų teisės, kaip nurodyta Aukščiausiosios teismų tarybos, kuri teisėją paskyrė duomenų apsaugos pareigūnu.

Kita vertus, pagal BDAR 37 straipsnį Teisingumo ministerija paskyrė vieną duomenų apsaugos pareigūną, kuris veikia jai pavaldžių įstaigų, įskaitant „IGFEJ,

I.P.“, vardu. (*vide* 2018 m. birželio 7 d. Įstatyminis dekretas Nr. 5643/2018).

Teisminėse bylose būtent byla nagrinėjantis teisėjas priima sprendimą dėl galimybės susipažinti su asmens duomenimis ir jų perdavimo. Bylą nagrinėjantis teisėjas šį sprendimą priima laikydamasis konkrečioje byloje taikomų procesinių įstatymų, taip pat vadovaudamasis BDAR: teismams tvarkant asmens duomenis reglamentą galima taikyti tik konkrečioms operacijoms ir procedūroms, kurių reikia laikytis (BDAR 23 straipsnio 1 dalies d ir f punktai); kontrolės institucija negali kontroliuoti teismų vykdomų duomenų tvarkymo operacijų, susijusių su teisiniu pareigų vykdymu (BDAR 55 straipsnio 3 dalyje nustatytas apribojimas). Nacionalinėje teisėje nustatytas apeliacijų procesas taikomas teisiniams sprendimams dėl bylos esmės.

6 Ar reikia naudoti kokios nors rūšies elektroninį parašą ir (arba) laiko įrašą?

Citius

Pareiškimai ir dokumentai, kuriuos teikia teisiniai atstovai, turi būti pasirašyti skaitmeniniu būdu naudojant elektroninio parašo sertifikatą, kuris visam laikui garantuoja pasirašiusio asmens profesionalų statusą (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 6 straipsnio 3 dalis).

Platforma *Citius* užtikrina:

- a) pateikimo datos ir laiko patvirtinimą (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 13 straipsnio a punktas);
- b) kad siuntėjas gautų pateikto pareiškimo ir dokumentų kopijas su nurodyta patvirtinto pateikimo data ir laiku (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 13 straipsnio b punktas);
- c) kad, jeigu priimti pareiškimo arba dokumentų neįmanoma, siuntėjui būtų nusiunčiamas pranešimas apie tai, kad pateikti pareiškimą arba dokumentus platformoje buvo neįmanoma (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 13 straipsnio c punktas).

Teisėjai ir prokurorai oficialius dokumentus visada teikia elektroniniu būdu per IT sistemą *Citius* ir juos pasirašo kvalifikuotu arba pažangiuoju elektroniniu parašu (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 19 straipsnis).

Tais atvejais, kai teisinis atstovavimas nebūtinis ir kai šalis neturi advokato, pareiškimas galima teikti ir teisme vienu iš toliau nurodytų būdų (Civilinio proceso kodekso (port. *Código de Processo Civil*) 144 straipsnio 7 dalis):

- a) įteikiant asmeniškai teismo kancleriui – dokumentų įteikimo diena laikoma pareiškimo pateikimo data (Civilinio proceso kodekso 144 straipsnio 7 dalies a punktas);
- b) registruotu paštu – registravimo pašte diena laikoma pareiškimo pateikimo data (Civilinio proceso kodekso 144 straipsnio 7 dalies b punktas);
- c) faksu – dokumentų išsiuntimo diena laikoma pareiškimo pateikimo data (Civilinio proceso kodekso 144 straipsnio 7 dalies c punktas).

Jeigu šalis turi teisinį atstovą ir yra pateisinamų kliūčių pateikti dokumentus elektroniniu būdu, juos galima pateikti vienu iš pirmiau nurodytų būdų (Civilinio proceso kodekso 144 straipsnio 8 dalis).

Apyrašo proceso valdymo platforma

Pateikus prašymą pagal nustatytus reikalavimus, platforma arba notaras pareiškėjui išduoda pateikimo patvirtinimą, kuriame nurodoma:

- a) prašymo pateikimo data ir laikas (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 5 straipsnio 2 dalies a punktas);
- b) prisijungimo prie interneto svetainės <https://www.inventarios.pt/>, kurioje galima gauti informacijos apie bylą, kodas ir instrukcijos (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 5 straipsnio 2 dalies b punktas);
- c) duomenys notaro mokesčių pirmajai įmokai sumokėti per *Multibanco* bankomatą ir atitinkama suma (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 5 straipsnio 2 dalies c punktas);
- d) numeris, kuris bus suteiktas bylai po to, kai bus sumokėta notaro mokesčių pirmoji įmoka (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 5 straipsnio 2 dalies d punktas).

7 Ar reikia mokėti teismo mokesčių? Jeigu taip, kaip ji galima sumokėti ir ar jis skiriasi nuo ne elektroninei procedūrai nustatytų mokesčių?

Citius

Taip, teismo mokesčiai turi būti sumokėti.

Pirmiausia turi būti išduotas „bendrasis atsiskaitymo dokumentas“ (port. *Documento Único de Cobrança* – DUC), su juo galima susipažinti IGFEJ interneto svetainėje adresu <https://justica.gov.pt/Servicos/Custas-processuais/DUC-Documento-Unico-de-Cobranca>.

DUC galima apmokėti:

per *Multibanco* bankomatą arba naudojant internetinę bankininkystę (paspaudus nuorodą *Pagamentos ao Estado*);

teismo kanceliarijoje *Multibanco* kortele;

banko skyriuje.

(2009 m. balandžio 17 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 419-A/2009 17 straipsnis).

Daugiau informacijos pateikta tinklalapyje

„Paslaugos. Bylinėjimosi išlaidos“ adresu <https://justica.gov.pt/Servicos/Custas-processuais>.

Bylose, kuriose elektroninėmis priemonėmis naudotis neprivaloma, šaliai, kuri visus pareiškimus teikia elektroninėmis priemonėmis, teismo mokesčiai sumažinami iki 90 proc. jų dydžio (Bylinėjimosi išlaidų reglamento (port. *Regulamento das Custas Processuais*), paskelbto 2008 m. vasario 26 d. Įstatyminio dekreto Nr. 34/2008 priede, 6 straipsnio 3 dalis).

Dėl mokėjimo įsakymų žr. atitinkamą informacijos suvestinę.

Portugalijoje taip pat priimami per užsienio banką pavedimu sumokėti teismo mokesčiai.

Teismo mokesčio skaičiuoklė pateikta adresu

<https://justica.gov.pt/en-gb/Servicos/Simulador-Taxas-de-Justica>

Apyrašo proceso valdymo platforma

Apyrašo proceso išlaidos apima notaro atlyginimą ir išlaidas (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 15 straipsnis). Šios išlaidos apmokamos per *Multibanco* bankomatą suvedus kodą, sukurtą prašymo pateikimo metu (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 20 straipsnis).

8 Ar galima atsiimti internetu pareiškimą ieškinį?

Taip, byla galima nutraukti arba prašymą galima atsiimti kiekvienai bylai taikytinose nacionalinės procesinės teisės nuostatose nustatyta tvarka.

9 Jeigu ieškovas ieškinį pareiškia internetu, ar atsakovas gali ir (arba) privalo atsiliepiamą į ieškinį pateikti taip pat internetu?

Paprastai per teismo procesą atsakovo pareiškimai teismui teikiami elektroniniu būdu ir dokumentų pateikimo data laikoma pareiškimo pateikimo data (Civilinio proceso kodekso 144 straipsnio 1 dalis).

Bylose, kuriose teisinis atstovavimas neprivalomas ir kuriose šalis neturi advokato, pareiškimai taip pat gali būti įteikiami asmeniškai teismo kancleriui arba siunčiami registruotu paštu arba faksu (Civilinio proceso kodekso 144 straipsnio 7 dalis).

Dėl apyrašo proceso žr. atsakymus į 4 ir 6 klausimus.

10 Kokia tvarka taikoma elektroninės procedūros atveju, jeigu atsakovas pateikia atsiliepimą į ieškinį?

Citius

Jeigu atsakovas pageidauja pateikti atsiliepimą, ieškiny vis tiek tvarkomas elektroniniu būdu, nors kai kurie dokumentai atspausdinami.

Fizinėje byloje turi būti tik pareiškimai ir procesiniai dokumentai, kurie yra svarbūs norint priimti sprendimą dėl bylos esmės, kaip kiekvienoje byloje nurodo teisėjas, priimdamas motyvuotą sprendimą. Daroma prielaida, kad toliau nurodyti dokumentai nėra svarbūs (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 28 straipsnio 1 dalis):

- a) prašymai pakeisti posėdžio datą;
- b) administracinis susirašinėjimas ir pranešimai dėl vykdymo, susiję tik su proceso organizavimu, taip pat atsakymai, kaip antai:
  - i) pranešimai, susiję su šalių šaukimu arba dokumentų joms įteikimu;
  - ii) pranešimai, kuriais numatomi posėdžiai;
  - iii) pranešimai apie bylos išsiuntimą prokurorui;
  - iv) pranešimai apie tyrimą, kurį atlieka įvairios institucijos, kaip antai kriminalinės policijos įstaigos, registro tarnybos, Portugalijos nacionalinis teismo medicinos ir teismo ekspertizės institutas (port. *Instituto Nacional de Medicina Legal e Ciências Forenses I. P.*), įkalinimo įstaigų ir socialinės reabilitacijos direktoratas (port. *Direcção-Geral de Reinserção e Serviços Prisionais*) arba Socialinės apsaugos generalinis direktoratas (port. *Direcção-Geral da Segurança Social*);
  - v) prokuroro ir teisėjo tvirtinamieji antspaudai;
- c) už vykdymą atsakingo pareigūno sutikimas būti paskirtam įteikti teismo šaukimą;
- d) vidaus susirašinėjimas;
- e) neigiami sertifikatai, gauti iš vyriausybės departamentų duomenų bazių;
- f) už vykdymą atsakingo pareigūno konkretūs veiksmai, siunčiama informacija arba pranešimai.

Apyrašo proceso valdymo platforma

Notaras privalo užregistruoti visus byloje atliktus veiksmus platformoje, kad būtų galima nustatyti kiekvieną veiksmą ir rasti susijusių dokumentų bei lydimųjų dokumentų kopijas (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 12 straipsnio 1 dalis).

Notaras turi nuskenuoti visus ne elektroniniu būdu pateiktus dokumentus, kuriais įforminami byloje dalyvaujančio asmens atlikti teisiniai veiksmai, ir juos įregistruoti susijusioje apyrašo byloje (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 12 straipsnio 2 dalis).

Jeigu pirmiau nurodytų dokumentų nuskenuoti neįmanoma dėl pareiškimų arba bet kurio kito suinteresuotos šalies pateikto dokumento pobūdžio, notaras privalo įregistruoti dokumentą, kuriuo įforminamas teisinis veiksmas, apyrašo bylų platformoje ir nurodyti, kad su atitinkamu dokumentu galima susipažinti notaro biure (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 12 straipsnio 3 dalis).

11 Kokia tvarka taikoma elektroninės procedūros atveju, jeigu atsakovas nepateikia atsiliepimo į ieškinį?

Jeigu atsakovas nepateikia atsiliepimo, ieškiny nagrinėjamas taikytina tvarka ir tvarkomas elektroniniu būdu tol, kol byla baigiama. Kai kurie dokumentai atspausdinami taip, kaip paaiškinta atsakyme į ankstesnį klausimą.

12 Ar galima dokumentus teismui pateikti elektroniniu būdu? Jeigu taip, kokių rūšių bylose ir kokiomis sąlygomis?

Žr. atsakymus į 2 ir 4 klausimus.

13 Ar galima teismo dokumentus, visų pirma teismo sprendimus, įteikti internetu?

Citius

Siekiant išsiaiškinti, kokiais atvejais pagal teisės aktus dokumentus leidžiama įteikti internetu, žr. informacijos suvestinę „Dokumentų įteikimas. Portugalija“, visų pirma joje pateiktus atsakymus į 5 ir 6 klausimus.

Kai dokumentus leidžiama įteikti elektroniniu būdu, tai daroma per platformą *Citius*, kurioje automatiškai užtikrinama, kad dokumentai būtų pateikti ir su jais būtų galima susipažinti adresu

<https://citius.tribunaisnet.mj.pt/habilus/myhabilus/login.aspx>

(2013 m rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 25 straipsnio 1 dalis).

Apyrašo proceso valdymo platforma

Notaras įteikia procesinius dokumentus šalių, kurios jau dalyvauja byloje, teisiniams atstovams per apyrašo proceso platformą sistemos ribotos prieigos erdvėje, skirtoje teisiniam atstovui. Laikoma, kad dokumentai buvo įteikti trečią dieną po to, kai jie buvo įkelti į teisiniam atstovui skirtą ribotos prieigos erdvę sistemoje arba kitą darbo dieną, jeigu ta diena yra ne darbo diena (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 9 straipsnio 1 dalis). Kai dokumentas įkeliamas į teisiniam atstovui skirtą platformos erdvę, tuo pat metu anksčiau nurodytu e. pašto adresu išsiunčiamas elektroninis laiškas, kuriuo pranešama, kad platformoje galima susipažinti su atitinkamu dokumentu (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 9 straipsnio 2 dalis).

Jeigu dokumentai įteikiami tiesiogiai šalims, jie įteikiami popierinės formos Civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 9 straipsnio 3 dalis) ir įregistruojami apyrašo proceso platformoje pridodant atitinkamo raštinės darbuotojo elektroninį parašą (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 9 straipsnio 4 dalis).

14 Ar galima teismo sprendimus surašyti elektronine forma?

Siekiant išsiaiškinti, kokiais atvejais pagal teisės aktus internetu leidžiama įteikti teismų sprendimus, žr. informacijos suvestinę „Dokumentų įteikimas. Portugalija“, visų pirma joje pateiktus atsakymus į 5 ir 6 klausimus.

Teismo sprendimai įkeliami į sistemą *Citius-Magistrados Judiciais* ir su jais galima susipažinti platformoje *Citius*.

15 Ar galima skundą paduoti ir sprendimą dėl jo įteikti internetu?

Taip, elektroniniu būdu galima pateikti: prašymus leisti pateikti apeliacinį skundą, apeliacinio skundo pagrindus ir atsiliepimus, taip pat skundus dėl atsisakymo priimti apeliacinį skundą arba dėl jo perdavimo nagrinėti kitai institucijai (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 15 straipsnis).

Dėl sprendimo dėl apeliacinio skundo įteikimo žr. atsakymą į 13 klausimą.

16 Ar galima vykdymo procesą pradėti internetu?

Taip, vykdymo procesą galima inicijuoti internetu.

17 Ar šalys arba jų teisiniai atstovai informaciją apie bylas gali gauti internetu? Jei taip, kokių būdu?

Citius

Bet kuri bylos šalis – ieškovas, atsakovas, kreditorius (šalis, siekianti teismo sprendimo vykdymo būdu išieškoti skolą), skolininkas (šalis, kurios atžvilgiu išduotas vykdomasis dokumentas), kaltinamasis, bendrininkas, bet kuri kita proceso šalis ir t. t. – gali susipažinti su teisme, administracinėse ar mokestinėse institucijose nagrinėjamos bylos, kurios šalis ji yra, medžiaga, tai galima padaryti iš namų ar bet kurios kitos interneto ryšį turinčios vietos, tapatumo nustatymui naudojant piliečio kortelę arba mobilųjį skaitmeninį kodą. (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 280/2013 27-A straipsnis).

Taip susipažinti su bylos medžiaga galima laikantis įstatymais nustatytų proceso viešumo apribojimų (pvz., laikantis teisės normų dėl teismo proceso konfidencialumo).

Su dokumentais galima susipažinti internete adresu

<https://processos.tribunais.org.pt/>

Tam tikri bendrieji klausimai ir atsakymai apie naudojimąsi susipažinimo su teismo dokumentais paslauga pateikiami adresu

<https://processos.tribunais.org.pt/perguntas-frequentes>

[Apyrašo proceso valdymo platforma](#)

Šalys ir jų teisiniai atstovai gali gauti informaciją apie apyrašo procesą apyrašo proceso platformoje (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 13 straipsnio 1 dalis).

Šalys gali prisijungti prie šios sistemos tik tam, kad gautų informacijos, įvedę kodą, kurį joms suteikia notaras pirmą kartą įteikdamas dokumentus atitinkamai šaliai (2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymo Nr. 278/2013 13 straipsnio 2 dalis).

Taikytini teisės aktai

2013 m. birželio 26 d. Įstatymas Nr. 41/2013 – Civilinio proceso kodeksas

2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymas Nr. 280/2013 – teismo bylų tvarkymas elektroniniu būdu

2019 m. rugsėjo 13 d. Įstatymas Nr. 117/2019 – Notarinio apyrašo teisinė sistema

2013 m. rugpjūčio 26 d. Ministro įgyvendinimo įsakymas Nr. 278/2013 – dėl dokumentų tvarkymo ir apyrašo proceso sąlygų

2016 m. balandžio 27 d. reglamentas (ES) Nr. 679/2016 – ES Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (BDAR)

2009 m. balandžio 17 d. Ministro įgyvendinimo įsakymas Nr. 419-A/2009 – dėl bylinėjimosi išlaidų, baudų ir kitų nuobaudų

2008 m. vasario 26 d. Įstatyminis dekretas Nr. 34/2008 – Bylinėjimosi išlaidų reglamentas

Naudingos nuorodos

Portalas *Citius*

Teisingumo portalas

Teisingumo vykdymo generalinis direktoratas

Teisingumo politikos generalinis direktoratas

Teisminių paslaugų finansų ir turto valdymo institutas

Pastaba:

Europos teismo tinklo civilinėse ir komercinėse bylose kontaktinis asmuo, teismai ir kitos įstaigos bei institucijos šioje informacijos suvestinėje pateikta informacija vadovautis neprivalo. Ir toliau būtina susipažinti su galiojančiais teisės aktų tekstais. Ši informacija nuolat atnaujinama ir ją vertinant reikia atsižvelgti į aiškinimo teismų praktikoje raidą.

Paskutinis naujinimas: 31/08/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismo tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.